УДК 631.162:004

DOI: <https://doi.org/10.32782/2304-0920/5-84-23>

Лаврова-Манзенко О. О.

Ополонець Ю. О.

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВИХ ПРОЦЕСІВ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ОБЛІКОВО-ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Статтю присвячено дослідженню необхідності впровадження та використання обліково-аналітичних систем бухгалтерського обліку на сільськогосподарських підприємствах України з метою підвищення ефективності їхньої роботи та спрощення процесів прийняття управлінських рішень в умовах глобалізації економіки. Проаналізовано основні завдання та проблеми, які виникають перед автоматизованими обліковими системами на початку їх використання на сільськогосподарських підприємствах. Досліджено переваги автоматизації операцій у господарській діяльності, виділено відмінності технології документування в комп'ютеризованих системах обліку від технології документування ручної форми обліку в сучасних умовах цифрового середовища та на тлі інтеграції таких систем у міжнародний економічний простір. **Ключові слова:** автоматизація ведення бухгалтерського обліку, економічне зростання, ефективність, облікова інформаційна система, прибутковість, програмне забезпечення, програмний продукт.

Постановка проблеми. На сучасному етапі господарювання автоматизація облікового процесу на будь-якому підприємстві дає можливість зменшити затрати часу на виконання роботи працівниками бухгалтерії та зекономити кошти, а головне – своєчасно забезпечить управлінський апарат необхідною інформацією. Рівень ефективності облікового процесу знаходиться у прямій залежності від своєчасності, достовірності та повноти інформації, що зумовлює необхідність застосування спеціалізованих комп'ютерних програм для автоматизації обліку. Сучасний ринок активно трансформується, у ньому виникають новітні об'єкти обліку та форми і способи відображення їх руху. Саме тому в теперішніх умовах господарювання перед підприємствами, які здійснюють свою діяльність, постає завдання вибрати програмні комплекси для автоматизації обліку та управління, які найбільше задовольнятимуть їхні потреби.

Підприємства сільськогосподарського сектору України в останні роки стали лідерами в динаміці розвитку та інтегрованості у світовий економічний простір. На сучасному етапі суб'єкти господарської діяльності все більше стикаються з проблемою потреби володіння ширшим колом інформації для ефективного ведення своєї діяльності та підтримання підприємства в прибутковому стані, як результат, більшість сільськогосподарських підприємств не може задовольнити ці потреби власними силами та все більше звертається до спеціалістів з впровадження інформаційних систем і технологій. Таким чином, знаходження перспективних напрямів організації інформаційно-облікового забезпечення бухгалтерського обліку, аналізу та управління на підприємствах сільськогосподарської галузі на основі використання комп'ютеризованих технологій за сучасних умов економічної ринкової нестабільності та стагнації є першочерговим завданням розвитку нинішньої економічної науки. Проте обсяг та якість інформаційних даних – це тільки просторовий вимір, який забезпечує здійснення дієвого, багатфункціонального обліку та управління діяльністю підприємства. Сьогодні в організації роботи бухгалтерського облікового процесу підприємств сільськогосподарської галузі не повною мірою реалізовано потенціал максимального використання

можливостей облікових інформаційних систем. Інформація є визначальним чинником, що характеризує рівень ризику господарської діяльності, оскільки саме висока поінформованість дає змогу мінімізувати ризики та забезпечити реалізацію власних конкурентних переваг.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням автоматизації облікових процесів на підприємствах сільськогосподарського сектору займалася низка вітчизняних і зарубіжних учених-економістів: Ф.Ф. Бутинець, М.С. Білуха, В.С. Завгородній, М.Ф. Огійчук, В.П. Подольський, В.Ф. Палій, Я.В. Соколов, О.С. Бородка, Б.І. Валуєва та ін. Значний внесок у розвиток системи автоматизованого управлінського обліку зробили такі вчені, як П.М. Гарасим, Л.В. Нападовська та ін. Особливості комп'ютерних технологій обліку економічної інформації розкрито в працях М.Т. Білухи, М.І. Козака, М.Н. Овсянникової та ін. Однак сільськогосподарський ринок динамічно розвивається, особливо в частині форм і способів розрахунків та інтеграції у міжнародний економічний простір, а тому багато питань із даної теми дослідження залишаються не вирішеними, трансформуються і потребують сучасного поглибленого погляду.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Актуальність даної теми зумовлена об'єктивною необхідністю побудови обліково-аналітичної системи на підґрунті інтегрованого підходу, яка здатна була б забезпечувати користувачів різних рівнів управління необхідною та достатньою інформацією для формування виважених управлінських рішень.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є обґрунтування потреби в впровадженні комп'ютерних інформаційно-облікових систем та технологій для автоматизації обліково-управлінського процесу на підприємствах сільськогосподарської галузі за допомогою створення цілісної інформаційно-облікової бази даних підприємства, розкриття сутності формування облікової інформації в сільськогосподарських підприємствах та аналіз забезпечення керівників підприємств сільськогосподарської галузі необхідною інформацією для їх ефективного функціонування та підтримки рівня конкурентоспроможності на ринку за умови

використання комп'ютерних програм ведення обліку діяльності.

Виклад основного матеріалу. Розвиток економіки та її перехід до ринкових стандартів сприяв розширенню кількості користувачів економічної інформації. Різноманітність спектру потреб користувачів такої інформації спричинює необхідність виокремлення різних видів бухгалтерського обліку, а саме: бухгалтерського обліку, фінансового обліку, податкового обліку та управлінського обліку; для надання інформації про діяльність фірми відповідним користувача. Економічна інформація на рівні підприємства може бути представлена у вигляді схеми (рис. 1).

Інформаційна технологія бухгалтерського процесу – це система, заснована на використанні апаратного та програмного забезпечення для збору, накопичення, реєстрації, передачі, відображення, зберігання, пошуку, модифікації, аналізу, захисту та оприлюднення необхідної інформації для всіх відповідних підрозділів. Окрім нормативно-правових вимог та управлінських потреб, на організацію бухгалтерського обліку також суттєво впливає метод обробки бухгалтерської інформації, котрий залежить від виду бухгалтерського обліку та способу його організації. Необхідно чітко розмежувати поняття механізації бухгалтерії та комп'ютеризації (автоматизації). За процесу механізації техніка для обчислення виступає лише допоміжним засобом для оброблення інформації, за автоматизації ж технічні засоби задають схему та порядок ведення обліку: основні зміни відбуваються під час збирання, накопичення облікової інформації, її обробки, передачі та одержання звітних даних.

Розвиток сучасного ринку зумовлює потребу в перегляді та оновленні певних вітчизняних норм бухгалтерського обліку. По-перше, розвиток обліку в галузі сільського господарства за сучасних умов повинен базуватися на його комплексній автоматизації, що значно поліпшить якість процесів первинного обліку й оперативного контролю та зменшить трудомісткість.

По-друге, приділяючи увагу потребі комп'ютеризації облікових процесів, необхідно відзначити,

що автоматизація виробничого процесу у даній галузі господарювання має забезпечувати найбільш повний облік наявних виробничих витрат з урахуванням статей та їхніх елементів у розрізі центрів відповідальності (підрозділів, продукції), так і по підприємству загалом. Це дасть змогу бухгалтерам надійно та достовірно визначити собівартість продукції та виконання робіт.

Аграрний облік відрізняється від бухгалтерського обліку підприємств інших галузей, оскільки це складна система, організація обліку в якій має свої унікальні функції та потребує відповідної схеми відображення господарських операцій. Автоматизація бухгалтерського та управлінського обліку (як засіб контролю діяльності) та чітка взаємодія між ними можуть допомогти вирішити цю проблему. В аграрному секторі дефіцит висококваліфікованої робочої сили є найбільш очевидним, тому існує потреба в максимальній автоматизації окремих елементів діяльності, що є невід'ємною частиною зростання конкурентних переваг фірм у сучасних умовах, зрештою, це дає змогу успішно конкурувати з іншими компаніями-конкурентами на внутрішньому та зовнішньому ринках [6, с. 51].

Поняття та концепції інформаційних системи все ширше застосовуються за комп'ютеризації світової економіки, стають дедалі надійнішими та необхіднішими для вітчизняних сільськогосподарських підприємств. Інформаційні системи містять у собі функції, які необхідні під час планування потреби у ресурсах для виробництва, технологічного аспекту виробництва, підготовки бюджетів грошових ресурсів – витрат і доходів та дотримання контролю над їх використанням.

Сучасні програмні продукти для автоматизації обліку мають широкий спектр функцій та гнучкі можливості, до яких належать:

- обліковування та розподіл затрат;
- облік виробничої діяльності та руху готової продукції;
- розрахунки собівартості реалізованої продукції рослинництва;
- облік матеріальних ресурсів;
- облік посівних культур;

Рис. 1. Структура економічної інформації

Джерело: сформовано авторами на основі [2, с. 50]

Таблиця 1

Переваги та зміст автоматизації у виробничих та облікових процесах

№	Переваги	Зміст переваги
1	2	3
1	Підвищення продуктивності	Порівняно з компаніями, які використовують лише невелику кількість автоматизованих систем, автоматизація виробництва може збільшити обсяг виробництва в кілька разів (2–3). Навіть обладнання може експлуатуватися протягом тривалого часу з відносно незначним зовнішнім оглядом або технічним обслуговуванням.
2	Зменшення витрат	Завдяки автоматизації складні виробничі процеси можуть бути спрощені до найменшої частини виробництва. Поки програма автоматизації підтримує ефективність та зменшує виробничі витрати шляхом оптимізації споживання енергії та використання технологій із низьким рівнем забруднення, вона може постійно оновлюватися.
3	Змінність фокусу	Працівники компанії можуть зосередитися на важливіших завданнях, які потребують повної міри використання їх знань та вмінь.
4	Безпека на робочому місці	Після запровадження автоматизації корпоративним працівникам не доведеться турбуватися про виконання найнебезпечніших і трудомістких завдань. Автоматизація цих процесів може зменшити кількість нещасних випадків та допомогти працівникам підтримувати міцне здоров'я протягом тривалого періоду.

Джерело: сформовано авторами на основі [2, с. 103]

- формування фінансових показників;
- управління транспортом;
- формування регламентованої звітності.

Зважаючи на окреслений потенціал автоматизованих облікових інформаційних систем, можемо сформулювати основні переваги їх імплементації та функціональний їх зміст для підприємств сільськогосподарської галузі (табл. 1).

Окреслені функціональні можливості дають можливість системі покривати потреби в отриманні оперативної та актуальної інформації щодо основних показників роботи фірми, що відповідає потребам керівництва та дає змогу менеджменту оперативно та вчасно моніторити та контролювати виконання робіт на сільськогосподарському підприємстві та вносити відповідні коригування [2, с. 56].

На українській території найпоширенішими програмними продуктами в аналізованій сфері є «Галактика», «ERP-системи», «Підприємство», «Парус-Підприємство», «КУБ».

Особливої уваги, на нашу думку, заслуговує продукт «ERP-системи». Серед безлічі функцій системи ERP найважливішим є підтримка виробничого процесу. Точніше, він описує функції трьох основних процесів випереджаючого економічного відтворення: придбання матеріальних ресурсів, фактичного виробництва та реалізації. Суттєвим недоліком кожного з означених програмних комплексів є те, що вони не отримують автоматичного доступу та можливості обміну інформацією про всі структурні підрозділи підприємства на основі їхньої функціональної структури. В агробізнесі перспективним і досить поширеним заходом є комп'ютеризація управлінського обліку на основі складних систем, пов'язаних з автоматизованими робочими місцями. Побудова цієї автоматичної системи бухгалтерського обліку базується на об'єднанні декількох локальних автоматизованих робочих місць у велику та складну систему. Кожна локальна система поєднує сукупність витрат, які становлять собівартість окремого виду продукції та загальні витрати підприємства [1, с. 22].

Бухгалтерський облік господарської діяльності, організований за допомогою автоматизованих робочих місць, повинен базуватися на таких нормативних постулатах: бухгалтерська інформація обробляється в режимі реального часу на робочому місці бухгалтерії; проводити діалогову роботу між працівниками та комп'ютерами; організувати документообіг на електронних носіях; ефективність обробки бухгалтерської інформації та складання внутрішньо економічних звітів; створення умов для ефективної

організації контролю рахунків промислової діяльності; автоматизація зв'язку між різними робочими місцями, тобто автоматизація через підключені автоматизовані робочі місця [4, с. 10].

Коли автоматизується система бухгалтерського обліку сільськогосподарських підприємств, виникнуть такі проблеми:

1) вибір методу розроблення бухгалтерської інформаційної системи:

- варіант 1 – адаптувати типовий пакет програм до умов конкретного додатка;
- варіант 2 – розробити «нестандартну» інформаційну систему (з нуля);

2) вибір готового програмного продукту чи програмних технологій та засобів проектування бухгалтерських інформаційних систем;

3) обґрунтування конфігурації технічної-інформаційної системи автоматизації бухгалтерського обліку (автоматизовані функції та склад бухгалтерської роботи);

4) перевірка інформаційно-технологічної бази бухгалтерської інформаційної системи;

5) рівень інтеграції бухгалтерської інформаційної системи та інших незалежних від функціональних підсистем інформаційних систем бухгалтерського обліку, підсистема в інтегрованій інформаційній системі підприємства, складова частина інформаційної системи підприємства;

6) обмеження витрат та часу на створення інформаційно-облікової системи.

На думку С.В. Ковалю, найвигідніше організувати складну автоматизовану роботу на робочому місці всередині кожного структурного підрозділу підприємства. Автоматизовані робочі місця в кожному структурному розділі становитимуть єдину систему корпоративного комп'ютерного обліку. Обмін інформацією від одного автоматизованого робочого місця до іншого може відбуватися через паперові носії, флешки, засоби електронної пошти та локальні комп'ютери [5, с. 10].

Однак найкращим варіантом організації автоматизації процесів бухгалтерського обліку в сільськогосподарському підприємстві є створення єдиної бази даних підприємства. База даних – це потужний інструмент для збору, аналізу та організації інформації, здатність публікувати інформацію в режимі реального часу та багатофункціональність її використання ще більше збільшують переваги її роботи. У найпростішому випадку ви можете використовувати інструменти, надані системою управління базами даних, для доступу до інформації бази даних. Завдяки такій організації обмін інфор-

мацією через єдину базу даних може підвищити ефективність та мобільність різних структурних підрозділів сільськогосподарських підприємств.

Ефективність від створення цілісної системи бази даних поліпшить організацію бухгалтерського процесу, що вплине на загальні результати бізнесу [7, с. 29].

Зазвичай структурні підрозділи знаходяться далеко від центральних бухгалтерських та адміністративних установ підприємства, а отже, запровадження автоматизації обліку супроводжується складнощами в уведенні інформації бухгалтерської системи. Використання комп'ютерного обладнання та застосування мереж компаній і глобальних інформаційних мереж можуть допомогти виправити цю ситуацію. Таким чином, відповідальний за виробничий структурний елемент може вводити відповідні дані відразу після завершення технічних операцій, наприклад із приплоду біологічних активів або збирання врожаю в сільській місцевості. Як результат, бухгалтери та головні бухгалтери зможуть отримувати миттєву інформацію про виробничі витрати та випуск готової продукції [3, с. 38].

Заходи з розвитку бухгалтерського обліку спрямовані на вдосконалення методу та організації призначеної системи як частини загального процесу. Водночас ефективність заходів щодо вдосконалення може бути виражена економічними та якісними показниками. Економічні показники отриманих даних із результатів відображають скорочення трудових, часових та фінансових витрат. Якісні показники відображають ступінь удосконалення методології, організації та технології обліку. Завдяки всебічному огляду отриманих результатів можна найбільш повно пояснити ефективність заходів щодо розвитку бухгалтерського обліку сільськогосподарських підприємств [5, с. 15].

Відповідно до закону, всі суб'єкти господарювання повинні вести бухгалтерський облік та складати фінансову та податкову звітність. Водночас бухгалтерський облік в організації повинен відповідати законодавству України та бути оновленим; усі процеси бухгалтерського обліку повинні бути оптимізовані – потрібен найменший обсяг роботи та найбільша можливість для аналізу даних.

Лише за допомогою автоматизації бухгалтерського обліку ці проблеми можна вирішити якісно, тому основним напрямом удосконалення бухгалтерського обліку та його організації в сільському господарстві є автоматизація. Але автоматизація не лише пришвидшить виконання бухгалтерських робіт, а й виступає важливим фактором у бухгалтерських організаціях. Тому найкращого ефекту від використання комп'ютеризації в бухгалтерських облікових процесах можна отримати шляхом удосконалення організації самого методу бухгалтерського обліку та збільшити його атрибуту контролю на основі застосування відповідного програмного та апаратного забезпечення.

Висновки і пропозиції. Сільськогосподарські підприємства України здебільшого характеризуються складністю організації та масштабністю своєї діяльності. Ці чинники ускладнюють обліковий процес та зумовлюють потребу в налагодженні специфічної системи внутрішнього контролю, котра забезпечить повноту та достовірність облікової інформації. Автоматизація облікових процесів із застосуванням спеціалізованих програмних комплексів, а головне – їх взаємною інтеграцією з виробничими автоматизованими системами здатна забезпечити оперативність первинного обліку та можливість формування аналітичних зрізів інформації для управлінських потреб. Саме швидкість та точність даних первинного обліку дають можливість менеджменту сільськогосподарського підприємства ефективно реагувати на зміни ринкової кон'юнктури, особливо в період пікових сезонних навантажень. Створення системи автоматизованих робочих місць на сільськогосподарських підприємствах дасть змогу бухгалтерській службі якісно задовольняти інформаційні потреби керівництва шляхом формування цілісної інформаційно-облікової бази даних підприємства. Така інформація, особливо в частині поточних обсягів готової продукції (зібраного прямо зараз урожаю), дасть змогу керівництву бути більш маневреними на ринку, приймати необхідні рішення швидко та водночас виважено, реалізовувати конкурентний потенціал підприємства, оскільки основою таких дій стане оперативна та надійна інформація.

Список використаних джерел:

1. Бондур Т.О. Проблеми обліку виробництва у рослинництві після впровадження П(С)БО 30 «Біологічні активи». URL: <http://intkonf.org/bondur-to-problemi-obliku-virobnitstva-u-roslinnistvi-pislya-vprovadzhennya-psbo-30-biologichni-aktivi/> (дата звернення: 01.11.2020).
2. Івахненко С.В. Класифікація програмного забезпечення обліку і контролю. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2018. № 7. С. 55–64.
3. Інформаційні системи бухгалтерського обліку: підручник / за ред. Ф.Ф. Бутинця. Житомир: Рута, 2014. 404 с.
4. Інформаційні системи і технології в економіці: посібник / за ред. В.С. Пономаренка. Київ: Академія, 2018. 544 с.
5. Коваль С.В. Удосконалення комп'ютерного обліку у сільськогосподарських підприємствах. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2012. № 3(19). С. 161–163.
6. Палий В.Ф., Соколов Я.В. АСУ и проблемы теории бухгалтерского учета. *Финансы и статистика*. 2018. 224 с.
7. Сава А.П. Проблеми і перспективи застосування облікових комп'ютерних технологій в управлінні аграрними підприємствами. *Сталій розвиток економіки*. 2011. № 3. С. 193–199.

References:

1. Bondur T.O. (2020). *Problemy obliku vyrobnytstva u roslynnytstvi pislya vprovadzhennya P(S)BO 30 «Biologichni aktyvy»* [Problems of accounting for production in crop production after the introduction of P (S) BU 30 "Biological activations"]. Available at: <http://intkonf.org/bondur-to-problemi-obliku-virobnitstva-u-roslinnistvi-pislya-vprovadzhennya-psbo-30-biologichni-aktivi/> (accessed 01 November 2020).
2. Ivaxnenkov S.V. (2018). *Klasyfikatsiya prohrannoho zabezpechennya obliku i kontrolyu* [Classification of accounting software and control]. *Accounting and Auditing*, no. 7, pp. 55–64.
3. Butynets F.F. (2014). *Informatsiyni systemy bukhgalters'koho obliku* [Accounting information systems]. Zhytomyr: Ruta. (in Ukrainian)
4. Ponomarenko S.V. (ed.) (2018). *Informatsiyni systemy i tekhnolohiyi v ekonomitsi: posib. dlya stud. vuziv* [Information systems and technology in economy: [manual. for students. universities]. Kyiv: Akademiya. (in Ukrainian)
5. Koval S.V. (2012). *Udoskonalennya kompyuternoho obliku u sil's'kohospodars'kykh pidpryemstvakh* [Improvement of computer accounting in agricultural enterprises]. *Bulletin of Berdyansk University of Management and Business*, no. 3(19), pp. 161–163.

6. Paliy V.F., Sokolov J.V. (2018). *ASU y problemu teoryy bukhgalterskoho ucheta* [ACS and problems of the theory of the accounting scientist]. *Fynansy y statystyka*. (in Russian)
7. Sava A.P. (2011). *Problemy i perspektyvy zastosuvannya oblikovykh komp'yuternykh tekhnolohiy v upravlinni ahrarnymy pidpryyemstvamy. Stalyy rozvytok ekonomiky* [Problems and prospects of application of accounting computer technologies in management of agrarian enterprises]. *Sustainable Economic Development: All-Ukrainian Research and Production Journal*, no. 3, pp. 193–199.

Лаврова-Манзенко Е. А.

Ополонец Ю. А.

Черкасский национальный университет имени Богдана Хмельницкого

УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ УЧЕТНЫХ ПРОЦЕССОВ В СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ УЧЕТНО-ИНФОРМАЦИОННЫХ СИСТЕМ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА

Резюме

Статья посвящена исследованию актуальности внедрения и использования учетно-аналитических систем бухгалтерского учета на сельскохозяйственных предприятиях Украины для повышения эффективности работы предприятий и упрощения процессов принятия управленческих решений в условиях глобализации экономики. Проанализированы основные задачи и проблемы, которые возникают перед автоматизированными учетными системами в начале их использования на сельскохозяйственных предприятиях. Исследованы преимущества автоматизации операций в хозяйственной деятельности, выделены отличия технологии документирования в компьютеризированных системах учета от технологии документирования ручной формы учета. Система автоматизации учетных процессов является не просто инструментом сокращения затрат рабочего времени, а в первую очередь способом оптимизации информационного обеспечения управленческих процессов.

Ключевые слова: программное обеспечение, автоматизация ведения бухгалтерского учета, программный продукт, экономический рост, прибыльность, эффективность.

Lavrova-Manzenko Olena

Opolonets Yuliia

Cherkasy National University named after Bohdan Khmelnytsky

IMPROVEMENT OF ACCOUNTING PROCESSES IN AGRICULTURAL ENTERPRISES USING ACCOUNTING AND INFORMATION SYSTEMS

Summary

The article explores the need for the introduction and use of accounting and analytical accounting systems in agricultural enterprises of Ukraine to improve the efficiency of enterprises and simplify management decision-making in a globalized economy. The main goal that precedes the beginning of automation of accounting at enterprises is determined. The main approaches to the beginning of use of automated accounting systems at the enterprises of Ukraine are considered. The main tasks and problems that arise before automated accounting systems at the beginning of their use in agricultural enterprises and ways to solve them are analyzed. The article investigates the advantages of automation of operations in economic activity, highlights the differences of documentation technology in computerized accounting systems from the technology of manual accounting. The principles of work of remote workplaces and their mutual integration with the central database as one of the options for the introduction of accounting automation are presented. The nuances of the application of such a system and the advantages of its implementation in agricultural enterprises are considered. The main software products that can be used as a basis for automation of accounting at agricultural enterprises of Ukraine are given. Only with the help of accounting automation these problems can be solved qualitatively, so the main direction of improving accounting and its organization in agriculture is automation. But automation will not only speed up the execution of accounting work, but also is an important factor in accounting organizations. Therefore, the best effect from the use of computerization in accounting processes can be obtained by improving the organization of the method of accounting and increase its control attributes through the use of appropriate software and hardware. Based on the work, it is concluded that the automation of accounting processes of the whole economy and in particular of agricultural enterprises is indispensable in the modern development of computer technology and the entry of enterprises to a new level of operation.

Keywords: software, accounting automation, software product, economic growth, profitability, efficiency.